

זה היה העולם הזה

לפני 25 שנה

שליח האירגון העולמי של היהודים המשיחיים, תיארה את "היהודים שבתרו בצלב כסימלם". עורך התיאטרון והקולנוע של השבועון, מיכאל אלמן, דיווח לקוראי "העולם הזה" על הסרטים שהוקרנו בפסטיבל הפרטים בקאן, השבוע לפני 25 שנה. בשער הגיליון: כוכבת הקולנוע הבריטית דיאנה דורס.

בגיליון "העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה כדיוקן התפרסמה כתבה מצולמת ויוצאת-דופן מאת הכתב כוזי זהבי*, "יום אחד הייתי קבצן". הכתבה תיארה מעט מעילמם של הקבצנים. במדור "קלסטר" הובא סיפורו של פיטר ארטון, יהודי יליד צ'כוסלובקיה, שנחשד בכריזמה בריגול לטובת הגוש הקומוניסטי. הוא ניצל את חוקי-השבות ובא לישראל. כתבת-שיחזור פוליטית, שכותרתה "לאן הולכת חרות?", ניתחה את יחסי הכוחות הפנימיים בתנועה זו, ובחנה את האפי-שרויות הניצבות בפניה לכיבוש השילטון בראשותו של מנחם בגין. כתבה אחרת, בצירוף "ראיון מיוחד" עם מכס אנקר,

1 במאי 1954 * מחזה של צבר על קאפו * גיבעה 24

אינה עונה * ראשיתה של אגדת "קובלן"

"העולם הזה" 862 תאריך: 29.4.54

רית, והדובר עברית רק כאשר דורשים זאת ממנו במפגש. הסרט מתאר ארבע אפיונות מחייכם של ארבעה לוחמים ש"נפלו על גיבעה 24.

תיאטרון

חשבון עצוב

חשבון חדש הוא הקדמה למחזה מצויין. לרוע מזלו, לא כתב נתן שחם את המחזה המצויין הזה, והסתפק בכך שהגיש לצור פנים רק את ההקדמה, שאינה אלא שרשרת של עובדות ללא נשמה.

העלילה העיקרית היא מעין מעשה-חטמה בסדום — נער מלא אידיאליים כרימון (אילי גורליצקי) מגלה כי מהנדס המיפסל היה קאפו באושוויץ. היה ברור לו (וגם לשחם), כי כל קאפו היה רוצח ובוגד, ולכן הוא החליט להוציא את האמת לאור, ואת המהנדס להורג.

לרוע מזלו (ולרוע מזלם של הצופים) הוא התאהב בבחו של המהנדס. קונפליקט מס' 1. ברגע זה ניכנסת לעלילה אשתו של המהנדס, המוכנה להלשין על בעלה ולהשליכו לבית הכלא, מפני שהאקלים בסדום חם לה מדי, ובגללו היא גטשה את בעלה ואת בתה. קונפליקט מס' 2. אחר האחרון הוא מופתע על-ידי תמונה ש"במהלכה נישבר המהנדס (יוסף דין) ומורדה כי הפך לקאפו כדי להציל את עורו, למרות שהיה נידמה לו כי עשה זאת כדי לייסד מחתרת. עוזרי-ידידיו (זלמן לבי יוש), השחקן הטוב ביותר של המחזה, מניח את האקדה מידי וסולח לו. הוא מבין כי העבר אינו חשוב — חשוב החשי בון החדש, חשבון העתיד, ובהתיישבו כי סדום כיפר הקאפו על עוונותיו.

מיכחבים לרוחי

הרצחה וגם ירשה ?

עדינה: — את כנראה רוצה לאכול את העוגה ולהשאיר אותה בידך. "סחבת" לחברתך את החבר שלה, ורצונך לשמור גם על ידידותה. עליה להיות בעלת אופי מלאכי כדי להסכים למצב כזה, ומה, ביינינו לבין עצמנו, קיווית שתעשה, שתיפול על צווארך מרוב שימחה? או או, אמר המשורר, ובכן, שימרי על כיבושך החדש לפני שתבוא חברה אחרת שלך ותלטוש עליו עין.

אנשים

אחרי שיוסף ירין שיחק את תפקיד הגיבור במחזהו ביש-המזל של נתן שחם, חשבון חדש (ראה "תיאטרון"), קיבל הוא תפקיד חדש, קרוב לו יותר הפעם הוא יהיה חייל ממוצא מרוקאי מאוכזב, שהסתבך ברצח, במחזהו החדש של יגאל מוסינזון, קובלן. על מחזהו החדש אמר מוסינזון: "אחרי ההצגה יבחרו אותי לוועד עולי מארוקו".

העם

דגלים אדומים

אם תרים את יד המיובלת כל גלגל במדינה יעצור...

כששרו פועלי גרמניה שיר-גאוזה זה ביום העבודה הראשון, ב' במאי של שנת 1890, לא רצו רק לתת תוקף להשקפה פוליטית חדשה. השם קארל מארכס עוד לא ירחף על ארצות ויבשות. סוציאליסטים לא קמו עדיין איש נגד רעהו. יום ה' במאי היה יום הסולידריות של הפועלים, יום הפגנות הכוח של המוני העמ'לים. אולם הוא היה יותר מזה, הוא היה היום בו הכריז האדם החדש על האידיאל הגדול של העבודה — העבודה המאצילה את האדם, אינה משפילה אותו.

תורן עטוף פרחים. אולם בני-אדם חגגו ביום ה' במאי אלפי שנים לפני שהונף הדגל האדום הראשון מעל להפינה פועלית. כי יום חג זה עתיק כתרבות האנושית עצמה. מאז ראה האדם במבט משתאה את התפרצות החיים החדש-שים, את היופי הרענן של הגוף המתחדש, קם בו רצון לצאת במחולות, לקשט את סביבתו בפרחים ססגוניים.

הרומאים העתיקים הביאו ביום זה מתת-פרחים לאלת-הפריחה, פלורה. באירופה המערבית נקרא היום בעלתין, והוא

• אליהו זהבי, עתה סופר הארץ ב"סקנדינביה.
** בשפת העמים הקלטיים.

היה מוקדש לבעל, אל השמש, הכנעני, שהגיע איכשהו לארצות רחוקות אלה ממורדתו המרחבית. בבריטניה היה נוהג, בימי הביניים, לצאת בהמונים אל השדות, לאסוף פרחים, לקשט בהם את הדלתות והתלונות. בכל עיר וכפר הוקם "תורן מאי", כגובה התורן של אגניה גדולה, עטוף כולו פרחים וורדים.

דגלים ותוכן. בישראל התמוגו מאז שתי הנימות גם יחד. "האידיאל של ה' עבודה" והשיבה אל הטבע" ירדו כרוזים יחד מן השמיים הרעיוניים של העלייה השנייה.

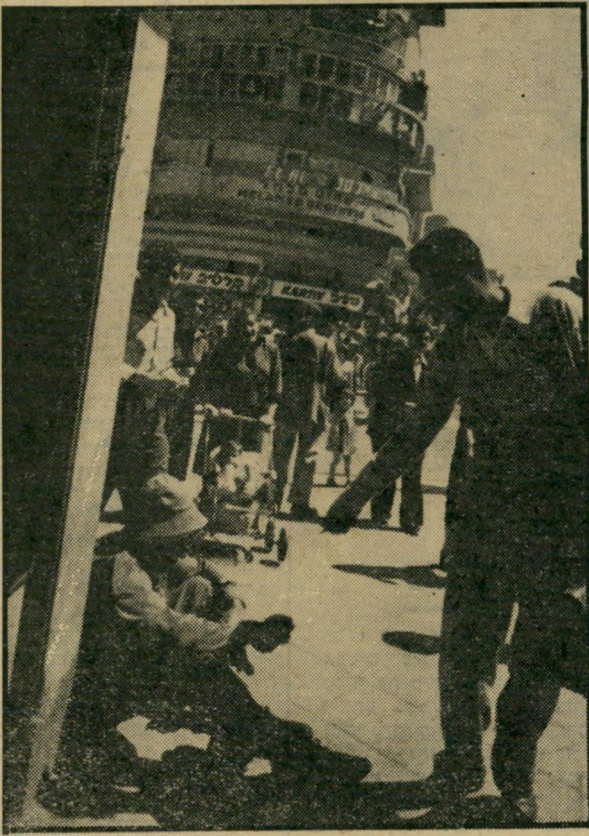
אולם ב' במאי 1954, יצעדו הצועדים ויתנופפו הדגלים, מבלי שהתוכן הנפשי העמוק ילהיב את הלבבות. האידיאל של העבודה שקע, רדיפת המותרות תפסה את מקומה, לא מעטים גם עתה האנשים הרואים עדיין בעבודתם מלאכת קודש. אולם קולם אינו נשמע, לעומת הקריאה הגדולה להסתחת העבודה, להקטנת המאמץ, להשגת היתרון הגדול ביותר תמורת העמל הקטן ביותר.

ב' במאי 1954 היה זה לקח שכדאי לזכרו היטב.

קולנוע

דס בנגב

"שכב! שכב! אומרים לך לשכב, תשכב לכל הרוחות!" הרעים בקולו אריה ("אריק") לביא על צעירי שהתקרב אליו. "למה הוא צועק עליו כל כך, ומדוע

(בוזי) זהבי, שפרש אז מקיבוץ חמדיה והחל עובד ככתב בשבועון, התחפש כקבצן ליום אחד. הוא אסף ביום אחד שש לירות ו-127 פרטות — סכום השווה כאלף לירות של היום.

כתבה זו תיארה מייצגת בצע מיוחד-במינו, מן הסוג שאיפיון את העולם הזה. אליהו